

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

cu privire la simbolurile publice

În scopul promovării unei politici de stat unitare în domeniul simbolurilor publice,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul 1. Domeniul de reglementare

(1) Prezenta lege reglementează raporturile juridice ce țin de modul de înregistrare, protecția juridică și utilizarea simbolurilor publice.

(2) Prezenta lege nu este aplicabilă mărcilor de produs și de serviciu.

Articolul 2. Cadrul juridic

(1) Cadrul juridic privind simbolurile publice îl constituie Constituția Republicii Moldova, prezenta lege, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, alte acte normative ce reglementează raporturile aferente domeniilor heraldic, vexilologic, imnologic, sigilografic, faleristic și uniformistic.

(2) Dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte stabilesc alte prevederi decât cele cuprinse în prezenta lege, se aplică prevederile tratatelor internaționale.

Articolul 3. Noțiunile de bază

În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

simboluri publice – totalitatea însemnelor heraldice, vexilologice, imnice, sigilografice, faleristice și uniformistice destinate identificării posesorului și etalate în acest scop;

simboluri heraldice – steme, embleme și alte însemne de identificare publice concepute în conformitate cu știința și arta heraldică;

simboluri vexilologice – drapele, stindarde, pavilioane, fanioane și alte însemne vexilare publice concepute în conformitate cu știința și arta vexilologică;

simboluri imnice – imnuri și alte imagini auditive publice menite să indice identitatea;

simboluri sigilografice – sigilii armorate publice concepute în conformitate cu știința și arta sigilografică;

simboluri faleristice – ordine, medalii, cruci, insigne și alte însemne publice cu caracter de distincție a meritelor personale sau colective;

simboluri uniformistice – uniforme; insigne, colane, eșarfe și alte însemne de funcție; insigne, ecusoane, cocarde, galoane, culori, nasturi și alte însemne distinctive sau de apartenență corporativă;

simboluri naționale – simboluri de stat și alte însemne ce indică identitatea Republicii Moldova;

simboluri teritoriale – simboluri publice ce indică identitatea unităților administrativ-teritoriale și ale unităților teritoriale autonome cu statut special;

simboluri corporative – simboluri publice ce indică identitatea persoanei juridice;

simboluri particulare – simboluri publice ce indică identitatea persoanelor fizice (indivizi și familii).

Articolul 4. Simbolurile naționale

(1) Simbolurile naționale sînt:

- a) stema de stat;
- b) drapelul de stat;
- c) imnul de stat;
- d) sigiliul de stat;
- e) culorile naționale;
- f) pavilionul național;
- g) pavilionul comercial;
- h) distincțiile de stat;
- i) însemnele de apartenență statală pe transportul internațional;
- j) brandul național;
- k) emblemele complementare naționale (floristice, zoomorfe, avimorfe, etc.);
- l) abrevierile oficiale internaționale ale denumirii statului;
- m) însemnele de funcție (stindard, colan, eșarfă, buzdugan etc.) ale Președintelui Republicii Moldova, ale Președintelui Parlamentului și ale Prim-ministrului;
- n) semnele monedei naționale.

(2) Simbolurile naționale și regulamentele cu privire la acestea se aprobă de Parlament după avizarea lor de Comisia Națională de Heraldică.

(3) După aprobare, simbolurile naționale se înregistrează în Armorialul General al Republicii Moldova.

(4) Instrucțiunile (de utilizare, de reproducere, de executare etc.) referitoare la simbolurile naționale se aprobă prin hotărîri de Guvern, după avizarea lor de Comisia Națională de Heraldică.

(5) Simbolurile naționale fac parte din domeniul public al statului și sînt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile.

Articolul 5. Simbolurile teritoriale

(1) Simbolurile teritoriale sînt:

- a) stema;
- b) drapelul;
- c) imnul;
- d) sigiliul armorial;
- e) distincțiile unităților administrativ-teritoriale și unităților teritoriale autonome cu statut special;
- f) însemnele de funcție;
- g) brandul;
- h) alte embleme vizuale sau auditive cu caracter oficial ale unităților administrativ-teritoriale și ale unităților teritoriale autonome cu statut special.

(2) Simbolurile teritoriale se aprobă prin hotărîri ale consiliilor locale sau raionale numai după avizarea lor de Comisia Națională de Heraldică.

(3) După aprobarea simbolurilor teritoriale de către autoritățile prevăzute la alineatul (2), Președintele Republicii Moldova emite decrete privind instituirea și înregistrarea lor în Armorialul General al Republicii Moldova.

(4) Regulamentele și instrucțiunile (de utilizare, de reproducere, de executare etc.) referitoare la simbolurile teritoriale se elaborează în baza unor documente-tip întocmite de Comisia Națională de Heraldică și se aprobă de către autoritatea executivă a unității administrativ-teritoriale respective (președinte al raionului, primar) numai după avizarea lor de Comisia Națională de Heraldică.

(5) Simbolurile teritoriale ale unităților teritoriale autonome cu statut special se aprobă prin hotărîri ale autorităților reprezentative ale acestora numai după avizarea lor de Comisia Națională de Heraldică.

(6) După aprobarea simbolurilor teritoriale ale unităților teritoriale autonome cu statut special, Președintele Republicii Moldova emite decretul privind înregistrarea lor în Armorialul General al Republicii Moldova.

(7) Regulamentele și instrucțiunile (de utilizare, de reproducere, de executare etc.) referitoare la simbolurile teritoriale ale unităților teritoriale autonome cu statut special se aprobă prin hotărîri ale autorităților executive ale acestora numai după avizarea lor de Comisia Națională de Heraldică.

(8) Posesori ai simbolurilor teritoriale sînt unitățile administrativ-teritoriale respective. Dreptul de dispoziție asupra simbolurilor teritoriale aparțin autorităților reprezentative ale acestor unități.

Articolul 6. Simbolurile corporative

(1) Simbolurile corporative sînt:

- a) stema;
- b) drapelul;
- c) imnul;
- d) distincțiile persoanei juridice;
- e) insignele de apartenență la corporație;
- f) uniformă;
- g) alte embleme vizuale sau auditive cu caracter de identificare a persoanei juridice;

(2) Simbolurile corporative ale organelor centrale de specialitate ale administrației publice și ale altor autorități administrative centrale se aprobă prin hotărîre de Guvern, în baza deciziei Comisiei Naționale de Heraldică.

(3) După aprobarea simbolurilor corporative menționate în alineatul (2), Președintele Republicii Moldova emite decrete privind instituirea și înregistrarea lor în Armorialul General al Republicii Moldova.

(4) Regulamentele și instrucțiunile (de utilizare, de reproducere, de executare etc.) referitoare la simbolurile corporative ale organelor centrale de specialitate ale administrației publice și ale altor autorități administrative centrale se elaborează în baza documentelor-tip întocmite de Comisia Națională de Heraldică și se aprobă numai după avizarea lor de către aceasta, prin hotărîre de Guvern.

(5) Simbolurile corporative ale Forțelor Armate se instituie de către Președintele Republicii în baza deciziei Comisiei Naționale de Heraldică. Președintele Republicii Moldova emite decrete privind instituirea și înregistrarea lor în Armorialul General al Republicii Moldova.

(6) Regulamentele și instrucțiunile (de utilizare, de reproducere, de executare etc.) referitoare la simbolurile corporative ale Forțelor Armate se aprobă prin decrete ale Președintelui Republicii Moldova numai după avizarea lor de Comisia Națională de Heraldică.

(7) Simbolurile corporative ale persoanelor juridice, exceptînd cele menționate în alineatele (2) și (5), se aprobă prin decizia organelor de conducere ale persoanelor juridice respective.

(8) Simbolurile corporative ale persoanelor juridice, exceptînd cele menționate în alineatele (2) și (5), se recunosc oficial și se înregistrează în Armorialul General al Republicii Moldova în baza cererilor persoanelor juridice respective și a deciziei Comisiei Naționale de Heraldică.

(9) Regulamentele și instrucțiunile (de utilizare, de reproducere, de executare etc.) referitoare la simbolurile corporative ale persoanelor juridice, exceptînd cele menționate în alineatele (2) și (5), se aprobă, în dependență de forma juridică de organizare, prin decizia organului suprem de conducere sau a conducătorului persoanei juridice respective, în baza deciziei Comisiei Naționale de Heraldică.

(10) Posesori ai simbolurilor corporative sînt persoanele juridice respective.

Articolul 7. Simbolurile particulare

(1) Simbolurile particulare sînt:

- a) stema personală sau de familie;
- b) stindardul și alte însemne vexilare personale sau de familie;
- c) imnul familiei;
- d) sigiliul armoriat personal sau de familie.

(2) Simbolurile particulare se recunosc oficial și se înregistrează în Armorialul General al Republicii Moldova în baza cererii posesorului și deciziei Comisiei Naționale de Heraldică.

(3) Simbolurile particulare se utilizează la discreția posesorilor acestora. La utilizarea simbolurilor particulare, nu vor fi încălcate drepturile și interesele legitime ale cetățenilor și ordinea publică.

(4) Posesori ai simbolurilor particulare pot fi una și mai multe persoane fizice care au fost nominalizate în cererea de înregistrare a simbolurilor respective.

(5) Simbolurile de stat sau elementele acestora nu pot fi utilizate în simbolurile particulare.

Articolul 8. Comisia Națională de Heraldică

(1) Comisia Națională de Heraldică, instituită pe lângă Președintele Republicii Moldova, promovează politica de stat unitară în domeniul simbolurilor publice în Republica Moldova.

(2) Comisia Națională de Heraldică stabilește normele naționale și condițiile teoretice, tehnice și practice de elaborare, de instituire, de înregistrare, de evidență, de confecționare, de utilizare, de păstrare și de promovare a simbolurilor publice, precum și exercită controlul asupra respectării acestor norme și condiții.

(3) Comisia Națională de Heraldică exercită și alte atribuții prevăzute de regulamentul acesteia aprobat prin decret al Președintelui Republicii Moldova.

(4) Comisia Națională de Heraldică adoptă decizii privind expertizarea, avizarea și înregistrarea simbolurilor publice.

(5) Componenta Comisiei Naționale de Heraldică se stabilește prin decret al Președintelui Republicii Moldova.

(6) Membrii Comisiei Naționale de Heraldică își desfășoară activitatea pe baze obștești, cu excepția Heraldistului de Stat al Republicii Moldova.

(7) În cadrul Aparatului Președintelui Republicii Moldova se instituie cabinetul de heraldică în care activează Heraldistul de Stat al Republicii Moldova – secretar de drept al Comisiei Naționale de Heraldică, care are statut de funcționar public, precum și pictorul heraldist.

(8) Arhiva Comisiei Naționale de Heraldică se păstrează în cabinetul de heraldică. Heraldistul de Stat al Republicii Moldova este responsabil de păstrarea acesteia.

(9) Cererile de înregistrare a simbolurilor corporative și particulare se înaintează Comisiei Naționale de Heraldică.

(10) Deciziile de înregistrare a simbolurilor publice în Armorialul General al Republicii Moldova adoptate de Comisia Națională de Heraldică se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(11) Activitatea Comisiei Naționale de Heraldică este finanțată din mijloacele prevăzute în bugetul de stat pentru Aparatul Președintelui Republicii Moldova.

Articolul 9. Heraldistul de Stat al Republicii Moldova

(1) Heraldistul de Stat al Republicii Moldova este expertul principal al Republicii Moldova în domeniul simbolurilor publice.

(2) Heraldistul de Stat al Republicii Moldova se numește în funcție și se eliberează din funcție prin decret al Președintelui Republicii Moldova.

(3) Atribuțiile Heraldistului de Stat al Republicii Moldova se stabilesc printr-un regulament aprobat prin decret al Președintelui Republicii Moldova.

Articolul 10. Armorialul General al Republicii Moldova

(1) Armorialul General al Republicii Moldova este un registru de stat, în care se înregistrează simbolurile publice, aprobate în conformitate cu prezenta lege și utilizate pe teritoriul Republicii Moldova.

(2) Armorialul General al Republicii Moldova cuprinde descrierile oficiale-etalon și desenele-etalon ale simbolurilor publice vizuale, versurile și partiturile muzicale ale simbolurilor publice auditive.

(3) Armorialul General al Republicii Moldova se ține în conformitate cu Legea cu privire la registre și se păstrează în cabinetul de heraldică.

(4) Ținerea și păstrarea Armorialului General al Republicii Moldova sînt atribuțiile secretarului Comisiei Naționale de Heraldică.

(5) Structura Armorialului General al Republicii Moldova, lista și formularele de acte necesare pentru înregistrarea simbolurilor publice, modul de eliberare și formularele de diplome de înregistrare a simbolurilor publice, eliberate posesorilor și autorilor, modul de eliberare și formularele de copii și de extrase din armorial, eliberate persoanelor interesate în multiplicarea sau confecționarea însemnelor și simbolurilor înregistrate, se stabilesc prin decizia Comisiei Naționale de Heraldică.

(6) La eliberarea diplomei de înregistrare a simbolului public, precum și a copiilor și extraselor din Armorialul General al Republicii Moldova, solicitantul achită o taxă. Cuantumul și modul de plată ale acesteia se stabilesc în Legea taxei de stat.

Articolul 11. Drepturile exclusive ale posesorului asupra simbolului public

(1) Posesorul simbolului public își poate exercita drepturile exclusive asupra acestuia numai după înregistrarea lui în Armorialul General al Republicii Moldova.

(2) Posesorul simbolului public poate permite sau interzice utilizarea acestuia de către alte persoane.

(3) În cazul încălcării drepturilor exclusive ale posesorului simbolului public, acesta este în drept să se adreseze instanțelor judecătorești competente.

Articolul 12. Utilizarea simbolurilor publice

(1) Posesorul simbolului public este în drept să îl utilizeze inclusiv prin transmiterea drepturilor sale unor terțe persoane.

(2) Autoritățile administrației publice centrale și locale au dreptul să utilizeze simbolurile publice înregistrate în modul stabilit de regulamentele de utilizare.

(3) Simbolurile publice pot fi utilizate fără acordul posesorilor acestora numai în calitate de material ilustrativ sau informativ, inclusiv în ediții cu caracter științific, didactic sau informativ, cu condiția indicării obligatorii a posesorilor simbolurilor respective.

(4) Autorii și pictorii simbolurilor publice înregistrate în Armorialul General al Republicii Moldova le pot utiliza fără autorizarea posesorului, în limita drepturilor de autor, pentru ilustrarea activității lor științifice sau creative, cu condiția indicării obligatorii a posesorilor simbolurilor respective.

(5) Comisia Națională de Heraldică este în drept să utilizeze în edițiile sale, fără autorizarea posesorilor simbolurilor publice, descrierile și imaginile acestora înregistrate în Armorialul General al Republicii Moldova.

Articolul 13. Scoaterea din uz a simbolului public

(1) Simbolul public se scoate din uz în cazurile în care:

- a) posesorul simbolului își încetează existența;
- b) simbolul a fost modificat sau schimbat la cererea posesorului;
- c) a fost pronunțată, în conformitate cu legislația, o hotărâre a instanței de judecată;
- d) actele în a căror bază a fost înregistrat simbolul au fost anulate sau declarate nevalabile.

(2) Succesorul de drept al simbolului public poate înregistra simbolul public respectiv pe numele său în modul prevăzut de prezenta lege și de Comisia Națională de Heraldică.

(3) Scoaterea din uz a simbolului public este consemnată în Armorialul General al Republicii Moldova.

Articolul 14. Protecția juridică a simbolurilor publice

(1) Simbolurile publice beneficiază de protecție juridică dacă sînt noi și individualizante.

(2) Simbolul public se consideră nou dacă nu a fost făcut public pînă la data înregistrării.

(3) Simbolul public se consideră individualizant dacă impresia generală pe care o produce este distinctă de impresia generală pe care o produce orice alt simbol public înregistrat.

(4) Beneficiază de protecție juridică numai simbolurile publice înregistrate în Armorialul General al Republicii Moldova.

Articolul 15. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Simbolurile publice aprobate și înregistrate anterior de Comisia Națională de Heraldică vor fi reînregistrate în Armorialul General al Republicii Moldova în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi, în cazul în care ele îndeplinesc condițiile stabilite de aceasta.

(2) Se recomandă Președintelui Republicii Moldova să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(3) În termen de 6 luni, Guvernul:

- a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;
- b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ ***asupra proiectului de lege privind simbolurile publice***

În prezent nu există un act legislativ care ar reglementa raporturile juridice ce țin de modul de înregistrare a simbolurilor publice, de protecția juridică și de utilizarea acestora.

Cadrul normativ actual în domeniu îl constituie Constituția Republicii Moldova, Hotărârea nr.17-XII din 12 mai 1990 a Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești despre aprobarea Regulamentului cu privire la Drapelul de Stat al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești, Legea cu privire la Stema de Stat a Republicii Moldova, Legea cu privire la Imnul de Stat al Republicii Moldova și Decretul Președintelui Republicii Moldova cu privire la Comisia Națională de Heraldică.

Promovarea unei politici de stat unitare în domeniul simbolurilor publice (elaborarea și utilizarea acestora, asigurarea unei evidențe stricte și a aplicării unor standarde unice bazate pe cerințele heraldicii, vexilologiei, immnologiei, sigiliografiei, faleristicii și uniformisticii) este un imperativ al timpului. În scopul creării unui cadru juridic adecvat privind simbolurile publice a și fost elaborat proiectul de lege respectiv.

În proiect sînt definite noțiunile de bază, specificate simbolurile naționale, teritoriale, corporative și cele particulare. Se stabilește că Comisia Națională de Heraldică, care va activa pe lângă Președintele Republicii Moldova, este autoritatea ce va promova politica de stat unitară în domeniul simbolurilor publice. Componenta comisiei și regulamentul de activitate al acesteia vor fi aprobate prin decrete ale șefului statului.

Ținem să menționăm că în Federația Rusă, Estonia, Lituania, Belarus, Ucraina etc. organele naționale competente în acest domeniu activează pe lângă instituția șefului statului.

În cadrul Aparatului Președintelui Republicii Moldova va fi instituit cabinetul de heraldică unde va activa Heraldistul de Stat al Republicii Moldova – secretar de drept al Comisiei Naționale de Heraldică, care va avea statut de funcționar public.

După aprobarea proiectului de lege, va fi necesară modificarea următoarelor acte normative: Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, Legea serviciului public, Legea taxei de stat și decretele Președintelui Republicii Moldova care se referă la activitatea Aparatului Președintelui Republicii Moldova.

Membrii Comisiei Naționale de Heraldică vor activa pe baze obștești, cu excepția Heraldistului de Stat al Republicii Moldova.

Proiectul de lege prevede și instituirea Armorialului General al Republicii Moldova – registru de stat în care se înregistrează simbolurile publice utilizate pe teritoriul Republicii Moldova.